

## Κυβέρνηση της ριζοσπαστικής Αριστεράς για να μη ζήσουμε σαν δούλοι<sup>1</sup>

του Γιάννη Μηλιού

Η περίοδος από τον Μάρτιο του 2010 μέχρι σήμερα (Σεπτέμβριος 2014) είναι ίσως η πιο κρίσιμη ιστορική περίοδος από τη μεταπολίτευση και μετά. Η τεράστια αναδιανομή εισοδήματος, περιουσίας και ισχύος από τον κόσμο της εργασίας προς το κεφάλαιο και ο επακόλουθος μετασχηματισμός της ελληνικής κοινωνίας προς μια ζοφερή κατεύθυνση, προς μια κοινωνία που μόνη της αξία θα είναι ο ανθρωποφαγικός ανταγωνισμός μεταξύ όλων, είναι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν αυτήν την περίοδο.

Διότι οι πολιτικές λιτότητας στην πραγματικότητα αποτελούν ένα σχέδιο διεύρυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων προς όφελος μιας μικρής ολιγαρχίας. Μιλώντας μόνο για τη διανομή εισοδήματος, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat ο λόγος του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού προς το φτωχότερο 20% (δείκτης S80/S20) στη Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ) ήταν 5,0 το 2012, έναντι 4,6 το 2005. Στην Ελλάδα, ο δείκτης αυτός εκτινάχθηκε το 2012 στο 6,6, από 5,8 το 2005.

Η συγκέντρωση πλούτου, εισοδήματος και εξουσίας σε λίγα χέρια και η απώλεια δικαιωμάτων και η εξαθλίωση των μαζών δεν είναι αυτονόητη, όπως προσπαθούν να μας πείσουν οι κάθε λογής σφουγγοκωλάριοι των ελίτ, αλλά η προς όφελος του μεγάλου κεφαλαίου έξοδος από την κρίση. Γι' αυτό το λόγο η αναδιανομή αυτή δεν επιβλήθηκε αναίμακτα αλλά μέσα από μεγάλες συγκρούσεις σε όλα τα επίπεδα της ζωής. Δυστυχώς σε όλες αυτές τις συγκρούσεις έχει νικήσει μέχρι σήμερα η μικρή μειοψηφία που κατέχει τη συντριπτική πλειοψηφία των μέσων παραγωγής.

Ο κόσμος της εργασίας και οι αυτοαπασχολούμενοι μικροεπιχειρηματίες αντιλαμβάνονται ότι η επίθεση εναντίον τους θα συνεχιστεί, και ότι η κυβέρνηση, αν δεν ανατραπεί, θα συνεχίσει «το έργο της». Ιδιαίτερα σημαντική για το τραπεζικό κεφάλαιο και κατ' επέκταση για ολόκληρο το μεγάλο κεφάλαιο είναι η συγκέντρωση περιουσίας. Αυτή θα επιτευχθεί με πλειστηριασμούς ή αλλαγή ιδιοκτησίας με «λύσεις ενοικίου», σαν αυτή που διέρρευσε πρόσφατα ο Υπουργός Οικονομικών Γκίκας Χαρδούβελης.

---

<sup>1</sup> Δάνειο από τον τίτλο της ταινίας του Γιάννη Γιουλούντα «Να μη ζήσουμε σαν δούλοι», <https://www.youtube.com/watch?v=neRt6XS05b0>

Για τους εργαζόμενους το μενού έχει κι άλλες σιωπηρές μειώσεις μισθών (πρώτο παράδειγμα η κατάργηση επιδομάτων γάμου και παιδιών και στον ιδιωτικό τομέα), μειώσεις εργοδοτικών εισφορών στα ταμεία που τελικά επιβαρύνουν τους ίδιους, περαιτέρω διάλυση εργασιακών σχέσεων (που θα έχει ως όχημα την ιδιωτικοποίηση του ΟΑΕΔ) και για τους απόμαχους περαιτέρω συμπίεση συντάξεων.

Οι αυτοαπασχολούμενοι και μικροεπιχειρηματίες πήραν μια γεύση για το μέλλον τους από τη λύση που «διαρρέει» το Υπουργείο Ανάπτυξης για τα κόκκινα δάνεια. Σύμφωνα με τη λύση αυτή οι τράπεζες θα αποφασίζουν μόνες τους την ταχεία εκκαθάριση των επιχειρήσεων που βρίσκονται σε δεινή οικονομική θέση και αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας, χωρίς να υπάρχουν οποιαδήποτε αντικειμενικά κριτήρια. Στην ουσία η κυριότητα των επιχειρήσεων θα περνάει στις τράπεζες.

Αυτές οι θεάρεστες «μεταρρυθμίσεις» είναι απολύτως απαραίτητες για το μεγάλο κεφάλαιο. Ακόμη και ο πλέον αδαής κατανοεί πως όλες αυτές οι αλλαγές δεν έχουν καμία σχέση με τη «δημοσιονομική διάσωση της χώρας», αλλά στοχεύουν στην παγίωση της *αλλαγής των κοινωνικών σχέσεων που διέπουν τον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό*. Η επιβολή ή όχι του νέου μοντέλου είναι ιστορικής σημασίας διακύβευμα: «[...]η ειδική κοινωνική συνοχή που αντιστοιχεί στη νεοφιλελεύθερη κοινωνία δεν ορίζεται ως κοινωνική ισορροπία και ευημερία του πληθυσμού, αλλά ως βέλτιστη αξιοποίηση του κεφαλαίου και διαχείριση των κινδύνων που απειλούν την απρόσκοπτη κερδοφορία του. Η κοινωνική συνοχή επιτυγχάνεται με την “ελευθερία” κάθε επιχείρησης να προσπαθεί να μεγιστοποιήσει τα κέρδη της. Αυτό πρέπει να είναι το κεντρικό στοιχείο κάθε νεοφιλελεύθερης κυβερνητικής πολιτικής».<sup>2</sup>

Γι' αυτό το λόγο η κυβέρνηση θα κάνει το παν για να παραμείνει όσο το δυνατόν περισσότερο στην εξουσία. Το γεγονός ότι η ΝΔ είναι πλέον δεύτερο κόμμα ουδόλως πτοεί τη μικρή μειοψηφία του πλούτου. Η κυβέρνηση θα συνεχίσει να επιτίθεται στην κοινωνική πλειοψηφία, παριστάνοντας ότι κάνει το κάθε τι για να μη συνεχιστεί η επίθεση. Οι ελίτ προσδοκούν στην παγίωση της ήττας του κόσμου της εργασίας. Προσδοκούν στην υποταγή στη νέα πραγματικότητα, στην αποδοχή της εξαθλίωσης ως «κανονική ζωή».

Ο αστάθμητος παράγοντας για όλη αυτή τη στρατηγική είναι ο ΣΥΡΙΖΑ. Οι μαζικές κινητοποιήσεις του 2011 και του 2012 μπορεί να ηττήθηκαν, αλλά

---

<sup>2</sup> Γιάννης Μηλιός, «Ανταγωνισμός παντού: Ο θαυμαστός νέος κόσμος του κεφαλαίου», <http://archive.avgi.gr/ArticleActions/show.action?articleID=709136>

μετουσιώθηκαν σε μια πολιτική δύναμη που δημιούργησε την ελπίδα ότι υπάρχει ένας άλλος δρόμος εξόδου από την κρίση. Το πρόγραμμα που παρουσίασε ο ΣΥΡΙΖΑ στο 1ο συνέδριό του τον Ιούλιο του 2013 αποτέλεσε τον εφιάλτη των ελίτ και τη συμπύκνωση των ελπίδων των υποτελών κοινωνικών τάξεων.

Στο πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ συμπυκνώνονται οι τομές που απαιτούνται ώστε να αλλάξει ο συσχετισμός ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία. Οι μεταρρυθμίσεις που περιέχει είναι ριζικές και θεμελιώνουν τη βάση για τη συνέχεια των κοινωνικών μετασχηματισμών: Αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, «ανάκτηση της εργασίας» (με επαναφορά του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ, συλλογικές διαπραγματεύσεις και ισχυρή επιθεώρηση εργασίας), «κοινωνική οικονομία» για γρήγορη απορρόφηση της ανεργίας, ένα ριζικά νέο, δίκαιο και προοδευτικά αναδιανεμητικό φορολογικό σύστημα, «νέα σεισάχθεια» (ρύθμιση του ιδιωτικού χρέους με κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια), δημιουργία ενός μη συστημικού χρηματοπιστωτικού τομέα, δημοκρατία παντού, με εισαγωγή θεσμών που να επιτρέπουν τις «από τα κάτω» αποφάσεις των πολιτών.

Το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι ανεκτό από τις ελίτ, οι οποίες όπως είναι απόλυτα φυσιολογικό, ασκούν έμμεσα πιέσεις για να αλλάξει. «Μα, υπάρχει παραγωγή, υπάρχουν κέρδη, υπάρχουν πλούσιοι;» διερωτώνται καθημερινά σχεδόν οι τηλεοπτικοί αστέρες των δελτίων των οκτώ. Και αποφαινόνται: Πέραν της λιτότητας δεν υπάρχει εναλλακτική λύση «για την ανάπτυξη».

Το κρίσιμο λοιπόν διακύβευμα για το αμέσως επόμενο διάστημα είναι να παραμείνει ο ΣΥΡΙΖΑ σταθερός στην πορεία ρήξης και ανατροπής που χάραξε το 2012 και χάρη στην οποία κατάφερε να ανατρέψει το πολιτικό σκηνικό και να «εξαφανίσει» σχεδόν το ΠΑΣΟΚ από την κεντρική πολιτική σκηνή. Ο ΣΥΡΙΖΑ έγινε αυτό που έγινε μόνο γιατί ο λόγος του ήταν καθαρός και δεν άφηνε περιθώρια παρερμηνείας. Θυμίζω για παράδειγμα την άρνησή του να συμμετάσχει σε «κυβέρνηση εθνικής ενότητας» το 2012, κάτι που θα ισοδυναμούσε με αποδοχή των πολιτικών που ενισχύουν την εξουσία των καπιταλιστικών ελίτ.

Μιλώντας λίγο πιο «συμπυκνωμένα», το πρόγραμμα που ενέκρινε το συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ είχε πολλές αιχμές, αλλά δύο ήταν κατά τη γνώμη μου οι σημαντικότερες, και από αυτές ο ΣΥΡΙΖΑ δεν πρέπει να κάνει πίσω όσες πιέσεις κι αν του ασκηθούν. Η πρώτη αφορά την ανάγκη να υπάγονται οι επιχειρήσεις στις ανάγκες της κοινωνίας και όχι το αντίθετο: Μια κοινωνία που αποφασίζει να είναι δημοκρατική, εξισωτική, δίκαιη, αποφασίζει την αύξηση του κατώτατου μισθού, του

κοινωνικού μισθού, κλπ. Σ' αυτόν τον «σκοπό» πρέπει να υποχρεωθούν να προσαρμοστούν οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως νομικής μορφής. Αυτή η αιχμή φυσικά σημαίνει μια σκληρή ταξική σύγκρουση, χωρίς αυτήν όμως χάνεται το στοιχείο που κάνει τον ΣΥΡΙΖΑ διαφορετικό από τα λεγόμενα «κεντροαριστερά» μνημονιακά κόμματα.

Η δεύτερη αιχμή αφορά τη διαπραγμάτευση και το περιεχόμενο της. Το πρόγραμμα του 2013 περιέγραφε την «ανασυγκρότηση και τον δημοκρατικό μετασχηματισμό» της χώρας μας, ως στόχο που δεν είναι διαπραγματεύσιμος με κανέναν άλλον πέραν του λαού. Ο στόχος αυτός, επομένως, προηγείται τόσο χρονικά, όσο και κυρίως από άποψη ουσίας, της διαπραγμάτευσης «με τους δανειστές» για το δημόσιο χρέος. Αυτός ο στόχος πρέπει να παραμείνει *πρώτος και κύριος στόχος*. Η διαπραγμάτευση με τους δανειστές δεν περιλαμβάνει τα ζητήματα της λαϊκής κυριαρχίας, της δημοκρατίας, της κοινωνικής πολιτικής, όλα τα κρίσιμα ζητήματα της «εσωτερικής πολιτικής». Η διαπραγμάτευση αφορά το χρέος και μεγάλο όπλο μας είναι η ραγδαία επιδείνωση της κρίσης χρέους στις χώρες της Ζώνης του Ευρώ (με πρώτη την Ιταλία) από την εφαρμογή των νεοφιλελεύθερων πολιτικών λιτότητας. Η αποσύνδεση της διαπραγμάτευσης από την εσωτερική πολιτική και την κοινωνική οργάνωση της χώρας είναι το στοιχείο που συμυκνώνει το περιεχόμενο των κινητοποιήσεων όλα τα χρόνια των μνημονίων.

Καθώς η μνημονιακή περίοδος μετράει τέσσερα χρόνια επέλασης, η σταθερή πορεία προς τη ρήξη και την ανατροπή δεν είναι τόσο εύκολη όσο φαίνεται σε όσους έξω από το ΣΥΡΙΖΑ κάνουν ανέξοδη κριτική «εξ' αριστερών». Η αξιωματική αντιπολίτευση απαντάει καθημερινά στην πολιτική ατζέντα που διαμορφώνει αυτή η παγίωση των μνημονίων. Για παράδειγμα, το 2011 παλεύαμε ενάντια στις μειώσεις μισθών δημοσίων υπαλλήλων σήμερα παλεύουμε ενάντια στις απολύσεις. Ο ρόλος της κοινωνίας είναι απολύτως κρίσιμος για να παραμείνει η πορεία του ΣΥΡΙΖΑ αταλάντευτη. Η κομματική βάση του ΣΥΡΙΖΑ έχει το καθήκον να διασφαλίσει την παραμονή στην πορεία ρήξης και ανατροπής, αλλά ακόμη περισσότερο σημαντική είναι η παρέμβαση των εκατοντάδων χιλιάδων πολιτών που μας ψήφισαν χωρίς να είναι μέλη μας. Από αυτούς ζητάμε να μας κάνουν κριτική, να «εισβάλλουν» στο κόμμα και να το βοηθήσουν να είναι όσο περισσότερο ριζοσπαστικό γίνεται.

Η κοινωνία βρίσκεται σε διαρκή κατάσταση «έκτακτης ανάγκης». Πρέπει να παλέψουμε όλοι μαζί για την ανατροπή, για την κυβέρνηση της Αριστεράς. «Για να μη ζήσουμε σαν δούλοι».